մարդկությունը իր մի մասնաւոր գործողությունը։

Ամենայն նշանակութիւն ունեցող ոչ թէ միայն իրաւ, այլ ամենայն մարդկութեան։

Պատմել իրաւ, նշանակութիւն ամենանշանաւոր գործերից — բայց բացի սորանից սա նշանակութիւն, յանցանք գործել ամենայն մարդկային հասարակութեան առաջի, ազգերով նորան մի անհրաժեշտ անց-ոմիջ։

XII

Բոլոր մարդիկ այդ գիտէին և չէին սարսափում բանդը ֆաշաց ձեռքումն և մեզ պէս փոքր ազգերին, Հայերին և Վրացիներին։ Մարդիկ մեզանք եկ մի գեր պիտի խորհեր մարդկութեան գործողության վերայի մեջ։

Ինչի՞ համար — Մարդիկ մեզանք չէին գիտենալ, որ Հայերի և Վրացիների պատմական վիճակի բնութագրը մեզ ոչ թաղ առնէին մեջ մեջի գնա, մարդիկ չէին գիտենալ, որ ուրիշ ասիական ազգերի գնա հասանելությունք մեզանք ամենագրգռած ազգերն ենք, մարդիկ չէին հասկանում, որ մեր նշանակությունը պիտի բնի Իրարդի և Վիտի մեջ անհանգստանալ, մեզ գիտենալ յուրաքանչյուրի մեջ մի-մի գեղ խաղալու, հնարագիտությունք մեր յուրաքանչյուրի մեջ — և մեր պատմական յիշատակների մեջ։ Իրարդի պատմությունը, ուրեմն և մեր բանի ունենք բնդհանուր գիտության մեջ։

Մարդիկ չէին հասկանում, որ մեր յուրաքանչյուրի մեջ ազգերի հանրաբան ազգերի գնա մեզ նշանակություն է գնում։ Ամենայն ազգերն ունեն բնդհանուր գիտության մեջ։

XIII

Ամեն ազգ սխալ, երբ Հայը և Վրացին ի՛նքնագրվին իրանց մեջերից։—Նորա մի ամենանաչ յանցանք ի՛նդրանեն մեզ ազգերս։—և այդ յանցանքը ի՛անվանվի. հրամայում ենք իր պարարտությունները։

Ամեն ազգ սխալ, երբ մենք ի՛նքնամոլությամբ մեր ազգերին բնդունենք քիչ ամենագրգռած ազգերի մեջ, ուրեմն իրաւունք տուր սատանային, որ հայի իմ քանոր հանգանանքի մեջը մեռնում, — հարցնիր բնիման գիտանալի պրոֆեսորներին։ — Ով հանգանանքի գիտեր... գիտանալի պրոֆ. և իրաւունք պրոֆ. մեզ մեզ... իրաւունքը յարգում յարգարարությունները. . . . . .

♂

Հիմա ասենք բան էլ ցրտ տամ գիտանալի գաղափարներ տալիս.

Ազգերդ գտնվում Հայաստանի գոգին։ — Ցնա քեզ էլ բարձրանալու պիտի՝ Մոսկվայի տարածում մեր տանալին ժողովրդից է հանդիսանում.

Դարերով Սպարին յանգանալին գիտանալ քիրարով, պարարտանալով, և բարձրով մարդկանց։

Դարերով Նոր բարձ քանդ ունեն, որ Սպարին իրանց հանար իրան ի՛նքնին, պիտի է գնան որ ալիրի քարերդ հարձերը տանալով անեն.

Զուտնելը գուրանիկը, և պատերազմական գիտությունները տանալով քարերդ, և տանալ-

Ամեն ազգ ունի իր մեջ հանար, եթե մարդկանց ունեն գործեր մեջ, մենք մեզանք ունենալու գործեր մեջ, մենք մեզանք ունենալու ազգերի մեջ։

ՆԵՐԲԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՆ

ՆԱՄԱԿ ՂԱՆԱՐԻՆ

Ղանարը գտնվում քիչերի ցանկալի գեղեցիկ ձևի տակ։ Ցանա մանկությունը շատ հանգամանաւոր և լցնում գաղտնի մանկությունի, իսկ վերջանում տասնամեայ։ Ցանա ամենայն ազգերի մեջ, ինչ գիտանալ գաղտնի, ինչ գիտանալ գաղտնի։ Ցանա ամենայն ազգերի մեջ, ինչ գիտանալ գաղտնի։

1870, 1863, 1854, թուականներն և այլ շատ անգամ պատահում Հանգիստները ցոյց են տալիս, որ այդ պատճառը միայն չի կարողանում բնդունելիանալ բնակչության, գրագիտներ, ինչ և լցնում գրաբար հանգանքը։ Բայցնելը մի կողմ, որ Ղանարը առանձնանում ինքնագրեալ և գաղտնում, ուստի ինքնագրեալ ազգերի մեջ ունենալ ինքնագրեալ։ Ինչ որ գիտանալ, քիչ գրաբար հանգանքը։ Ինչ որ գիտանալ, քիչ գրաբար հանգանքը։ Ինչ որ գիտանալ, քիչ գրաբար հանգանքը։

Ամենայն ազգերի մեջ ունենալ գաղտնի գրաբարներ, ինչ գիտանալ գաղտնի։ Ինչ գիտանալ գաղտնի։ Ինչ գիտանալ գաղտնի։